

СЕССИЯЛАРЫ УОННА

ИСПОЛКОМНАРЫ ЫЫТЫЫ

«Улаантөр» депутаттарын
сельский (нахилжээдэй, бөлү-
дөөдэй) Советын туһунан Со-
куонга» сеп түбэһиннэрэн,
сельский Советтар сессиялара
смыга алта тогултон итэҕэһэ
суох, атыннык эттэххэ икки
айга биирдэ ыгырмылар. Сес-
сияны ханан ыгырар, ханна
атаарар туһунан, ону төгө сес-
сия көрүүтүгэр киллэриилэр
боппуурустар тустарынан Совет
исполкома депутаттарга сессия
буолуон бигэс хонук иининэ ийи-
тиннэрэр уонна наһилиэннээ ийи-
тинитигэр тиздэр. Сессияга де-
путаттар уовсай ахсаанныарыттан
үс тымхыттан иккититтэн итэҕэ-
һэ суоҕа баар буолларына, сес-
сия сокуоннай бырааптаарынан
арымылар.

Сессиялары мытмы туһунан көрдөбүллэри билини оройуон- нут сельскэй Советтара сүнүгү- нөн сөптөөхтүк тутуһаллар. Ол эрээри сөрөх сирдэргэ итэвэстэр суох буолбатахтар. 1973 сылга сессиялары мытмы болдьобун көһинни Хадаар, Одьухуун, Бо- лугур. Мугудай көһилиэхтэрин Советтара таһаарбыттара. Са- йаһыгы көмө от үлэтигэр уту- рттардахтара атыран, сессия- лары ыһпакка гынан баран сыа бүтүүтүгэр мй айымы ала- тарга күһэллэбиттара. Сокуону- нан көрүлүүбүт булгуччулаах көрдөбүллэри ити кураак ка- бинни илникитин таһаарыа- сыохтаах.

Сессиялары тариймн ытыма-
га икисе улахан итэрэинин Со-
куон 26-с ыстатыйатын кэли
түбөстөлөрө буолаллар. Сессия
буолуон биеэ хонук иһиннэ ба-
ры депутаттарга уонна иһи-
лианньага иһитиннэрин ыгы-
буудуохтаах. Очтон үгүс сель
советтар исполкомнара сессия-
ны 2—3 эрэ хонук иһиннэ,
бэрт тиэтэлини бөлөмнөөн уонна
биллэрин ыытар үгүтүтээхтэр. Ону
таһан сессия буолар күнүтэр ар-
халэн иһитиннэринин үгүстүк
этирэллөр. Очон депутаттар үгү-
сэрин солбуйуу, кинилэри тран-
спортынан хааччыһы ардыгар
кыаллыбат. Депутаттар хаһыак
боппуруос дьүүлэһиклэрин сес-
сияга кэлэн эрэ баран билэр
түбөстөлөрө тахсар. Ити гүмү-
тэр депутаттар сессияга ак-
тивностара намыыр, кинилэр
быыбардааччыларын кытта сү-
бэлэһэн боппуруостары туруор-
сарга, кэпсэтэргэ бөлөмнөөх
кэлбэттэр.

Сельсоветтар депутаттар активностарын көтөрөр сымаллаах тэрэһин үлэһин тутумнаахтык ыарыктаннаахтаттар. Ыйааччы үлэһэ сымаллаах депутаттар Совет сессиятын үлэтигэр кыттаалларыгар аналлаах көмөлөрү, субсидияларын өнөрүөхтаттар. Сыл үстата бары депутаттар мытыллар сессияларга тыл этэр, дакылаат эбэтэр хос дакылаат ылар кыттымын ымыахтаттар. Корүлэр боппурус ил хойонуттан көрөн, производственик депутаттар тыл этэлэрин ил-депутат айдаттан тэрийнэхтэх.

Депутаттар сессияда кээшил-
рингөр транспортынан уюшпа үлө-
түн солбуйуунан хааччыббат
бузуу ордуу үгүстүн Мугудай,
Ольдуун, Бахсы, Катманак по-

Институттарын Советтарын испол-
комнарынан, таъаарышлар. Ити
депутаттар активисттарын үр-
дүтигизе уюшпа кинилер депутат-
ская болумучубаларын толо-
рууларыгар улахан мейайи үс-
көтөр.

Союону курубайдык ээнин көрүшүнөн сессияга депутаттар бары сылдымыларын тааччы-бат билим булар. Депутаттар уюпсай ахсааниларымтан үс гым мыт икиттэн итэрбө суюга, эбөтөр 67 бырыһианнара көл-лөһинэ эр, сессия мытылар. Ааспыт өтүгөр сорох нэһилиэк-тэргэ Совет территориялытан букатын барбыт депутаттар он-нуларымтар ээин былыбары мып-пакка эр. икитлери уюпсай ах-саантан сессия быһаарымта суюх таһаарын туран, сессияла-ры кворума суюх мытыы тү-бөлтөлөрө эмнэ тахсара (Сыланг, Хадаар, Одьулун). Депутат барда да, ээин былыбары икки-ий иһинэн мытыллыахтаах Со-куон ити көрдөбүлүн тутуспах-ка, барбыт депутаттар оннула-рымтар ээин былыбардыры мып-пакка Бахсы, Мугудай, Хадаар, Хайбахсыт нэһилиэктэрин Совет-тара икки-ыйтан ордук көмгө сорох депутаттара суюх олорду-лар.

Союуон 37-с ыстатыйата
сельсоветтар исполкомнар
мунур...
...айга биригэн итэ-
бэһэ суох ытыллаларын ирдир.
Онон ий айы биригэ былаан-
наах исполком ытыллалартаах.
Оно биригэн итэбэ суох өр-
дөттөн бырааннаммыт, аналаах
былаарыным ылар боппууос
дүүллөһөһүнэахтөөх. Ааспыт сыл
бастагы атырыгар Одьгулуун,
Болугур, Мугудай, Хадаар нэби-
ликтэрин Советтара исполком
мунунахтарын ий айы ыыппа-
тахтара, сөрөһөр биригди быстах
боппууостары көрүүнөн мунур-
даммыттара.

Исполком тэрийэр үлэтэ бы-
лааннааһынтан улахан тутулу-
таах. Үлэ былаана үс сүрүн
разделлаах буолуохтаах: сессия-
ларга дүүдэлэһиллэр бопшууос-
тар, исполком көрөр бопшууос-
тара уопша Совет тэрийэр үлэтэ.
Онон сессияларга, исполкомнар-
га дүүдэлэһиллэр бопшууостары
былааннааһын булгуччулаахтык
ирдэһэр. Итиннэ сороз сирдэргэ
огостубаттар. Холбоур, Соловьёв
наһианэтин Советын исполкома
(председатель П. С. Софронов)
сессияларга коруулар бопшу-
уостары былааннаабатыах.

Манай дагатай өгтэххө, сельсовет мнатар тэрэгний үлэтин сүрүжкэ киллэрин, дышаланы өнөрүү үлэ өнөржилтэ буоларыа санатар наадалах. Сорох сельисполкомнар секретардара боро-токуоллары быһаарымыларга көрдөбүлгэ өннөттүр гына кичэ-йэн, цөлөвөйдүк өнөрүүтэ суол-таны өнөрбөттөр. Ол курдук, бо-ро-токуоллар, быһаарымылар, ды-шаллар хаһан өнөрүлүбүт күн-нэрин, мйдарын, нүөмүрдэрин да ыйбат түбэлтэлэри таһаараллар.

Нэвчилэлтэр Советтарын сэлдээр үлэвнхтэрин соруутарынан сессиялары уонна исполкомнарым ыттым практикатын инникитин салтым түбсэрим, үлэни бэлдээннаахтын тэрийин буолар.

НЭНИЛИЗННЬЗ АТЫЛААҢАР
ДЬОБУРА ҮРДҮҮР

Уруу, райсома саава, тувиан
устаантаах бэлэсалаах, спе-
циалистардаах сельхоар баар
эбит буоллахтарына, билгити
оройуонига потребительскай об-
щество үлэлиир, эртээн бары
точкалара биир кимитөн саал-
лар донна хаачыыллар буолду-
даа.

Токус пиялелка үнүс, бы-
ваарыылаах сылыгар бинити
өрбүүмүт аргинни үлөһиттэри
ылымны социалистическай эба-
һаателистибэлэрин сөрүтүшкэ-
түн ураты көрүнүргө барыты

ТУТААХ
ҮЧҮГЭЙД

гар ситхинилээхтик тодордулар. Сыллаары быланын толорууга сэл манхайгы агарыгар рай-советтан райПО-да кириин тэрвэ-һинэ, кадрдары сүүмүрдээһин ыарахаттары үөскөһитө. Ол курдук, бастагы кварталлаары былаан 250 тыһ., сэл агардаа-ры 327 тыһ. содуебайынан туолбатага. Оттон кэлин үһүс-төрдүс кварталлардаары былаан-нары лаппа аһаран, сыллаары былаан туолуута хааччылыбы-та.

Оройуонга 1972 сыллаахха 11500,8 тыһыынча солкуобайдаах промышленный уонна продовольственный табаардар атым-ламмыт эбит буоллахтарына, 1973 сыллаахха 12259,5 тыһыынча солкуобай суумалаах табаар атымламмыта, эбэтэр ити 655700 солкуобайынан ордуk. 1972 сыллаахха нэһилинньэ биир киһитэ 750, 1973 сыл-лаахха — 808 солкуобайдаах-эбэтэр 58 солкуобайынан албах табаары атылааста. Ити—нэһи-линньэ наадыһыта уонна атыылаһар дьоруура сыллата үү-нөк ийэрин туоһута.

Ааспыт сылга эргивэс сана
ныһыллара — продавеһа суох ла-
ректары улаатый, тийэ сыл-
дьан атыылааһын, дьаарбаҥка-
лара тарыйыи — баалачча тутту-
сунуулар. Гайи? үрдүнэн 17
продавеһа суох ларектартан
23026, тийэ сылдьан атыылаа-
һымтан 146395, дьаарбаҥка-
лартан 76888 солкуобай үн
кириэ. Бу эргивэс нөһүлөнөһө-
дө улааһыннык бийирэммит фор-
маларын Бахсытаагы уотна Аи-
натаагы эргивэс предприятия-
лара киэнннх туһанннылар.

КУОТЛАНЫЫ—ТӨНҮҮ КҮҮС

Пятилетка быһаарымалаах сы-
лыгар социалистическай куот-
дайымыга бастаан кварталга Ам-
митаары (директор Д. Н. Ноён),
иккис квартал түмүгүнэн Кы-
таанахтарды (директор Н. В.
Потанин), үчүс кварталга өмнө
Амитаары, төрдүсүө Сылан-
наары (директор Н. Н. Дьячков-
ская) эргин предпринятиелара
бастааннар, көһөрүлбө сыдыар
Кыһыл знамяны уонна 150-үс
солкуобай харчынан бирим-
дэлэри ылыгытара.

Бийлал өргөн бэрэ үзэнхт
гэрэ социалистический эбэнхтэ
лхстибэнхтэ буолуулар ситиһи-
линнэ. Оройуон 58 маһаһын-
нарын, остолбуой, бэжэринэ,

транспорт улеятынын икки ардыгыгар куоталааны усулуобуята олохтоонно. Эргизен предриятиелара байлаларин икки ардыгар (Амма Хаталааны, Дирин Хайбахсыты, Бахсы Мугудайы, Кытаанах Сылааны кытта) социалистическай куоталааныга кииристинер. Ус маллым Чурапчы, Амма, Алексеевский райНО-лорун куоталаанылары утубе утаска кутулуйда.

СОБОТУПКА БЫЛАНА
ТОБО ТОБУННА?

Эргэн 9 предпринимателей-
тан 1973 ондга советуонка бы-
лаанан Амма уонна Сылан аһа.

Х СЫЛГА КИ ДИК ЭРГИН

ра төлөрдүлөр. Оттон -кыяхтар
төлөрү бааларын үрдүнөн жинс-
төдө тарийер үлэни мөлөтөн.
Хатылытаары эргинз предприя-
тиета 32,4, Бахсытаары—55,9,
Дирингнээрн—62,2 бырыһаанга
эре тиэртилэр. Онон советуонка
сыллаары былаанз оройуон үр-
дүнөн баара эре 85-1 быры-
һаан туолла. Советуонка 12
көрүнүттөн былаан үбүгөр эре
(синага—317, куурусса сыммы
тыгар—287, отонго—118,6 бы-
рыһаан) төлөрүлүннэ.

Государствода түүхэдн тут-
тарыг былаанын Ленин асты-
нан уонна Эрлик Эрстинин аа-
танан колхозтар салайааччылар,
былааннаах кадровой булчутта-
ры толору сүүмэрдээн тылаа та-
һарбаага, кэлиэккэлээх саһылы
корүүнү-истинин мэлтэтэн, атах-
тыгылар. Бу колхозтарга са-
һыл кытарааһына маассабай-
дык таһар, бири ийэ саһылтан
орону ылыы намаһах, племен-
ной үлэ тариллибэт, саһылы
интингэ идэтийбит бастайааннай
үлэиттэр сүөхтар. саһыл түү-
түн-өнүн кылаанын тунсарыта
болжоту ууруллубат, ол да иһин
тириилэрэ намаһах сыанара
агылынар.

Государственный бытааны то-
бон одорон Ленин аатынан кол-
хоз (председатель В. П. Коркин)
26 онугар 16, Эрилин Эри-
нин аатынан колхоз 40 онугар
20 эр кадровой булчуту тыага
табаардылар.

Оттон Карл Маркс затыван колхоз 128,7, Калинин затыван колхоз 124,3 бырыынан төлөрү ситистилэр. Онон оройуон үрдүнэн түүзүөх сөрөтүөнкатын ылаанын төлөрүү 97,3 бырыымын-на таттыста. Оройуон ийигэр түү-лээх үөскөөдүнэ төһө да мөлгө-бүн иһин үс сыл ийигэр пята-летка сорударын аһара төлөр-бүт чулуу булчуттар ахсааннара айыыра суох. Олор бу баал-лар: Н. А. Илларионов, И. Г. Кондратьев, К. Ф. Адамов, Н. Н. Постерен, Н. Е. Саргыдаев, Н. П. Мюрдускин, И. И. Никодаев, А. С. Кардашевская, С. Н. Око-нешников, о.д.а.

Хөртүүшгүй уонна оворуут аһын сорогуюпкатын былаана бэ тыһымча солкуобайынан түөлбөтө. Оройуон хаһаайыстыбалара 225 тонна хөртүүшгүй туттарар былааннаахтарын баар эрэ 52 тоһонон толордумар. Эриэвк Эристин аатынан уонна Карл Маркс аатынан колхоз

тар бийр да тонна хортуушпуй үүнүүтүн - мэлбатылар. Оверго аһын үүннэрининэн Ленин аатынан келхоз уолна Сүбүруускай атынан сөхөх арэ дьарыктанылар. Кинилэр 140 тонна оһуугар 38 тонна Овергог аһын атымааатылар Ити халччлар бу дьыалара суолта угуулаубатын көрдөрөллөр.

УТАЛЫТЫЛЛЫБАТ СОРУКТАР

Сүүрэн бэлрэмтэ өргөн тэрил-
тэйн хэдрдэрынэн бөөрөгтүүв
уурулуухтаах. Бастийааннй
үзэлиир авал үрөхтэх про-
вектар тийбэттеригэр тигэрэ
орейуон 58 мабанынхтат

ЭННИК,
ЭР ИНИ

31-ра, а.в. 53 бырынана эр
былаанын толордо. Бириматиг
продавецтар кустубатахтариг
259 үлс күнүгэр мараанын
сабылан туруулар талар
лына. Маны төгө механизатор
скай кадрлар, ордук шоферлар
остолубуйларга, бөкөрникларга
амал үөрэхтөөх новардар, че
кардар тийбэттер. Ичинкине
кадры сүүмүрдөөлүнө болсом
ууруулар уонна комсомол рай
кома эргин ~~техниктигэр~~
~~күндү~~ туугатарыгар ыччаттар үөрө
ниилэрин былааннахтыа тө
рөйгөр эрийилер.

Бодухог үрдүктөн агаан-тан-
ман ололорбут бидэмтийн, тех-
никаны бдууга уоина нини нэ-
дүүхүн үрдүтнго үлэ барьх-
тах, массына кураанах сүү-
рүүтэ таһаарыллыа суохтаах.
Вилитин райНО-ға балансага 2
автомашина баарыттан 19-б
үлөдир, ити иһиттөн 11-р
эргинз предприятиеларыгар баа-
лар. Гаражка оромүөннүүр иһэ-
тэ суоьунан, запчасть тийб-
тиэн алдыамыт техника үһү-
нүк оромүөннэмакка туруут
таһаарыллар.

Эргизн материалнай техниче
ай базатын бөдөрөгүүтэ ул
зын сорукуртар тураллар. Бүгүн
турутунаан 58 марафымнан 28-
типовой, эбэтэр типовой ана
дах, отгон 32-тэ эргэ уонна к
ре дьиэлэр. Ааспыт сылга Мы
ндавайыга 4 миэстэдээх 100
кв. м ииннээх каркасной ыск
дыат, Маралаайыга түөрт миэ
стэдээх марафымн тутуулан үл
эс кирирдилэр. Эришик Эристи
батынан колхоз быйыл биир с
топобуойу, Чакырга экин
Дирингэ түөрт миэстэдээх
марафымннар тутан бүтэр
былааннаах. Кара Ма
батынан колхоз 70 ыһымын
солкуобайдаах түөрт миэстэдээх
марафымн проектной-сметной
документациятын «Холбесто
мдан быйыл бүтөрөргө дуурай
оһоһууна. Мындавайыга эм
1000 кв. м ииннээх сана мек
дыат тутуута саваланаары тур

Бие сүүсчээ үлэнтгээх р
По коллектива нийлмэл
аһын-танайһан халччый
ны чалгы туспарга, эр
культураһын үрдэһэн илгэ
пятилетка тутнах сэл
ылымт социалистической
бодолдотһын чиглэлт
доторго соруһтан үлэһи

Н. МАКАРОВ.

В. И. Ленин уонна советскай правительстве страхованине дьы-
латын савалык тэрийии ты-
хаанайыстыбытын итээнэ үлэ-
биттэр олохторун тунсарыы
улахан төбүүнүн буолуохтаары
бэлэтииллэрэ. Улуу сирдэи
мыйыттыгар ологуран Норуот
Коммуналарын Советэ 1921 с.

Норвегия премьер-министры Браттесли Советской Союзка бийылгы официалнаадык каттаааына бийиги дойдунарыт икки ардыларынаады сыһыаннааымыларга дьобуннаах соботисил буола. Советскай уонна норвежскай коруоттар бу сыһыаннааымылары аллэхтик мэллэри алурууга утун угайыа ааттаахтарын ааттымылар. Вьетнам кэмгэр Россия Норвегияны биир бастакынан билиминтэ, олтон Норвегия эдэр Советскай республиканы кытта дипломатическай сыһыаннааыны элэхтөөбүт бастакы государстволартан биридэстэрэ этэ. Икки дойдунар дипломатическай сыһыаннааыларыын үйэ аңардаа историктын тухары советскай норвежскай кыранымыса куруутун эйэ кыраныасаттанан буолбута.

Ити кыранымысаны саллааттар бирдэ эл туорабыттары. Од 1944 сыллаахха гитлеровскай хадабырдыттартан Норвегия хотуту эттүн бөхөлөөн советскай саркилар көмөрө көлбүтэрэ. Ойон бийиги дейдуулар быт икки ардыларынаады кыранымыс хаһан даһаны доворду уонна хардарыта барыстаах сибээстэһинилэр сайдыныларыгар мөһөһүннэр буолбатаҕа. Оттоо экономикаһкай уонна эргизин оттуһун сыһыаннаһынылар былырты Новгород уонна викингилэр сааһтан ыла сипис-мутук тардыбыттары. Импералистическай державалар эдэр Советскай республиканы экономикаһкай блокаданы туйнаарга суудайар кэмнэригэр Норвегия 1921 сыллаахха Петроградга бөһөтүн эргизин делегациятын ыыһыпта. Ити оччотөөвүрү бийиги дейдубуттар улахан сууһаллара. Советскай-норвежскай экономикаһкай биһирэ үлэлээһин кэмни сыһарга оруук турган татиминэн сайдар.

1972 сылыахха Москва:
ССРС уонна Норвегия прези-
дентстволарын икки ардылары.

латыным 6 күнүгөр «Государство малы-салы страховкалааһын туһунан» Декрети ылымта. Ол барыта сапта эконимическай политикаһы ыһтыгыга дойдубу индустриализациялааһыга уюуна тыа халайыасты батын хомбруктааһынга кырата суох орууллаһыта.

Хас сэтгэх ахсын государственнай страхованиие тым хабааыиыи тибатын экономикаиыи боборго түүгэ суэлтатэ улам улаатэ инар. Билигин Сбюз урдунэи колхозтар араас баайдарын 7 млрд солг. суумалаары страхов калататалар. Кеннихи биэс сэтгэ Госстрах колхозтарга 4 млрд 165 млн солкуобайдаах страхов ой убу тэлсэтэ. Ити 1960—1964 сыллардаапар икки тогулуши улахан. Билигин оройуонмут колхозтары бу аасныг уу сыллар курааннарыттан талхы

АТЫГАР
ИАЛБЫТ —
ЕҒИЯ

ар илии баттаймыг сөбүлөһи
ти биһрээ үлээһинигэ модун
ымады үсөнөһиттэ. Ити көтүө
сыйыгар, 1973 сыллаахха, та
баар эргирин көөмөйө хайы
үһэ 23 бырыһыаһтан ордух
үлээттэ. Норвегия биһиэхэ ба
дыгы, кумаадыны, ону таһа ба
лмы көһсүрбөлөрүн үөһнэ пла
стманы оһорор заводтарга обору
дованиены уо.д.а. биһрэр. Отто
Советскай Сөүз Норвегияда ста
ноктары, турбиналары, суднола
ры, небил, о.д.а. таһаардар
атыһымыр. Сытан сыл ахсы
хардарыта эргинсигэ биһиги
икки дойдуларбыт индустриаль
най сойдисыларын ссамай урдү
таһааһын көрдөрөр массынаала
үөһнэ оборудованиелар ылаар
оратторо үлээтан иһэрэ орду
кэрэ.

Будьтурнай биргэ үзэс-
лэн эмнэ ситиһилдэхтик сай-
дар. Григ уонна Нбсен, Аму-
дсен уонна Навсен дойдуларыга
биһиги дойдубут литератураты
уонна искусствотын урдүхтү
сынадымдар уонна таптыыл-
лар, советскай наука уон-
на пудьтура ситиһилэрин собо-
лор-махтайаллар.

Советский Союз, юнна Норвегия аан дойдуулары политика, экономика дьбууннаах боппуруостууларга позициялара чугасаһары эбатар сон түбөсүлэрин бэлэтиир наадалаах. Норвегия Европада куттал сүөх булуутугар, юнна биирге үлэлэһинишэ сүбэ мүһүннэри иһынар туһунан социалистическай гомударствоһар инициативаларын биһир бастаһынан ойлообута.

Норвегия премьер-министры Т. Браттени Советскай Союзга сылдьыбата уонна хардарыта интэрнастаах элбэх болпурдуостарга советскай салалтааччылары кытта сааһаны атастаһыбата икки дойдулар норуоттарын интэрнастарыгар уонна Европада эйа дьаһалтыгыгар туһалаах буолары дьыһыт.

В. ГОНЧАРОВ,
ССТА ырызаччыт.

быт еодуулары сабымыга 138,4
тыңыныча солк. тодобуру Гас
страх инспекциятутан ылы-
лар.

Үлэнттэр олохторун мате-
риальный үйгүтүн үрдөтүп
ананар социальный-экономичес-
кай дыһадалары бляххо киллэ-
рингэ төсүдартевнай страхо-
вание эмиз бир бөчүмнэх
инжэстени ылар. Страхование биш
сүрүү көрүүгүнэн түс байын
(личной) уонна гражданаар ба-
билэр тутууларың, сүөлүлөрүн,
малларың страховкалаһын буо-
лар. Кили сызыһын гражданы
отыхийнай содулга уонна оболт
түбөһөн көрсөр марахаттары
уонна өрөсүүттэрийи сабарга ма-
териальный оттуһан көмүнгө
оруу буолар.

Личный страхование бирх ко-
рунго — ер — сыллаах смешаннай
страхование үс суолга төлөнөр
дуотабар бодьоро түүлэһинэ,
киһи өлбөүгүнэ эбэтэр оһолго ту-
бастарына. Смешаннай страхо-
вание уратытынан хас да сыл-
га бодьохтоон киһи харчыны
уундарымтыгар эбэтэр мунну-
нуутугар кыагы бигэрэре буо-
лар. Ол иһин бу свамай төһөй-
төрүт көрүн буолар. Ону билигин
ройуонмутугар 2540 киһи дуо-
табардасытынан да көрөххү-
түн сөп. Киһи бодьоро түүлэ-
һинэ, страховкалааммат киһи
харчытын ыларын таһынан,
оһолтон улаанир дьобурун сү-
тэрдэринэ эбэтэр өлбөүгүнэ анаа-
быт иһитигэр харчыта барыта
төлөнөр дьон интернаһин тар-
дар. Онуоха усунуобун бирид-
эе төлөөбүт да буолларына
ылар. Смешаннай страхованига
Чурапчы инспекцията 1972
сылга 142 түбэлтэ 52400
солк., 1973 сылга 216 түбэлтэ-
э 65000 солк. төлөстө.

Бу көрүнгө теңе багарар суухага киребидеке сол Страховкаламчыг киби кинизде аныкыра эбатар уларытара көмүл. Талабүрө ошонлонуу топчу бийимдыбыт көрүшөр, алмас, хааныстабача суох алган сүхүрүл дөрбөубуяны быстаз сүтэриниге, анцефалит, полнэжикелет марыларга табиялыгы бөриллөр. Ошонгон уламнор дьовуру сүтэриниге ички бүк талабүр көрүлээр. Страховкаламчыг киби укунуудун бий киниздеги инсит буоллаганы, ол суузытпир геттору уурларан илар бьозаппах.

Ойолго тухайн үзэвчир дэс
сурдхын 60 эбатар онто үеһэ
бэрхшын сүтэрхитэрэ стро-
конкалхын сууналыртан ту-
баанзах страховой телебүр-
халларын табын, инкинтэ
бэрххтэх үеүшөөрэн ага-

на аччатыллар. Өйтөн дуогабарын жана туолларына, ол кийинче страхонналарын суумата барына төшөрүлүштөткөн. Ошундан кийин, үлөсүн дөөсүн сүтөрбөтүн ичин ылабыт харчата көрүрүттөлөбөт.

Холобур, Петров 1972, сүлд-
ланхаа ахсынны 20 нүүгт
1000 солжубайдаах смешанный
страховкада киирсбит. Икки ил-
га 35 солж. 20 харчылаах ус-
нуогу толгообуу. Тохсунньуга
улажыннык олодлонон, врачес-
най комисси биһаармыатынан,
үзэллнр дьобурун 60 бырыһыан
сүтэрбит. Госстрах инспекцията
кииннах бу түбэлтэ 600 солж
толүүр уопша салтын блэриэх-
таах усунуоһун аһарын көбү-
рөтөр. Аны страховкатын бол-
дьоро бүтүбүһэ, дуогабарынан
киирсбит 1000 солж. толору
бизарвр. Ойон Петров ити кэм
устатыгар Госстрахтан 1600
солж. ылар, онуоха киинтэн
ылмылыбыт усунуу 545 солж.
60 харчыга ара таһыһар.

Көнгүл өтүүнөн страховкалааны 15-гэр диври саастаах ололго, днэ малгыт-салыгтар, гуолтис оредстволарыгтар, чаа-шмай днэба-уокка, сүбүгэ итмиллар. Огону страховкалааны сыалынан киби 18 санын гуолуутугтар харчы чүгмэн бизрини буолар. Биир огону ийэ-ада, эһэ-эбэ хаһын да буолан 300—500 солк. эбэтэр 1000 солк. киллэрнэхтөрүн сөп. Ону оло 18 санын туолларына млар.

Дына малын салын уот сириттэн, уу ылымыттан, күүстөх тыалтан, олус күүстөх арлахан, хаартыч, дыһын иттигэр система алданымтыттан уонна дына малын уорууттан кини алданымтыттан страхосаланыллар. Манна 2—11 ыйга өбөтөр 1—5 сылга дьэри суруттарыахха сөө. Бу түбэлтэ уусууос суумата аччатыллар. Дына малын Госстрах агеһа 5 тыһыынчага дьэри кэмбидээр хаһалыһы иттигин, кербөккө өтө страхосалыахха.

Транспорт көрүнүр быйа басылар легковой автомашинанын, мотоциклын, мет/ордаз (10-чотун адыман туфаттан тахсар туфалатингер абатар электротоктан уонна уоран идье бармыгтан асыраларинингер страховка толукор. Манныкка клирсинбит тей дугабардарын, датар буюахтарын, усунуобу утууларанын мататыллар.

Кич барыта бэйэтин баҕауынан олорор дьыттич уотун, үһэйбэтигэр биир атын да ха-

байныг тасланхайн тугууларын бийр сэлгээг дээрн уутан, олус хүүхдүүдх сүү асдвасныг татан тахсыгт өрсөхуоту сантарарга страховкалтар. Бу корүнгөтү туу аббатэалинэй уонна көгүл өттүнэн страховкалланжыг суумата икнэннээрэ бэриллэр. Бийнги оройуонимутугар бийр ыалдылгөтэ умайбатыгар, икнн иалдыкэлэрийн кырылгасатын тээл алданыгтыгар итининж көмөнү ылатыгар. Чалһынай сүөлүшү көгүл өттүнэн страховкалаатах, икнн ыалдын өлөрүн таймхал өлөлгө түбэйн (уотан, өтінтөн, электротекан, толгөн тумнастан, дыалттаах өтөн, адырпа кыыл тугуадына, ууга, умуһаха түбүн, транспорга кийрэн биэрэн) өллөрүнэ, аббатэалинэй уонна көгүл өттүнэн страховкалар суумаларын икнэннээрин ыталлар. 1973 сыда бийнги инспекциябыт гражданныр чалһынай сүөлүлэрэ өлбүтүгөр 20-чэ тыһымнча солкуобайднах аббатэалинэй уонна добровольнай страховка сууматын төлөөтө. Ити снл 11 ыһыгар көгүл өттүнэн страхованне бары көрүннээрэгэр кнпрсбнбт крөнгө 97830 солкуобай суумалаары ааран биэрда.

Ийн барьга бишрдинлаан
догоо тахлар араас хороошну-
лары чөлүтөр түһөрингэ Гос-
страх улахан көмөнү өгөдөрүн
көрдөрөр. Хас бишрдин киһи
страховбаламыт болдьодо тую-
дуор дигри биэрэр уугуоһа го-
сударство нуруот хаһаайысты
батын үбүлээһинигэр туһаныл-
лар. Маны сонно ойдоон күнүт
түтүөнү страловка үгэс-күртүгэр
бүһиги оройуонмут үлэһиттөрө
активнайдык кыттыылаара кэ-
лсээн аһар. Ол курдук, Хонтодо
набилиэтин (агент В. Н. Гурьев),
Хаталы набилиэтин (агент Н. С.
Соловьев), Чурапчы сализныя-
тин, «Сельхозтехника» отде-
лениэтин, интернат-оскуола (агент
М. Т. Винокурова) үлэһиттэрэ
ордук кехтөөхтүк кыталалар.

Госстрах киши быстак кэмге
тарахан балаһыманнара түбөс-
төбөгө көмөлөшкөнү ийни по-
руот «Госстрах—эн доторун!»
дизен ааттыыр. Бийиги оройуом-
мут үлөһиттэре итинки өссө үчү-
гүйдик «Йдүөхтэре», страхование
да көңүл өттүнөн киирсэн по-
руот олохун уйгута тупсарып
туһунар бэйбэлэрин кылааттарын
салгыы киллэрсинэхтэре диэн
эпэнибит.

Ф. СПИРИДОНОВ,
Госстрах, Чурапчы сройуе-
нунаабы инспекциятын
начальнига.

БЕЛОРУССКАЯ ССР. «Гомсельмаш» завод комбайнбори-
ган быыы 47000 кэригэ араа
кэригүнэт сиплэстипр комбайн-
нар тэксмагара. Олор ортолор-
рулар тыа сирин механизатор-
дарын үтүө быһирэбиллэрин
КС-18 «Вихрь» дизел комбайн
прыйада суох буолуо.
СНИМКА: КС-18 «Вихрь»
сиплэстипр комбайннар.

Ч. МЕЗНИН фотограф.
СССР фотографическая.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

ВИЙИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы в. Карл Маркс
уул. 12. ТЕЛЕФОННАРВЫТ: редактор— 9-13-95, редакторы солбуйааччы, эппиэт-
тино секретарь—9-14-95, отделлар— 9-14-95, уопсай—9-15-95.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР